

nyos Nagy-Még-Nagyobb-Szerbiában a dolgok „rendjéből” eredően folyt és folyik sokféleképpen értelmezhető jogtiprás és jogfosztás, a kisebbségi jogokkal történő „rablógazdálkodástól” a szólás- és gondolatszabadságon át a szabad meggyőződés vállalásának tiltásáig. Szerbia nagyon nagy nemzetállam szeretne lenni – olyan nagy, hogy szinte már nincs is. Nincs sem erkölcsi, sem civilizációs értelemben. Ezzel a háborúval – mely huszadik századi történelmének szigorú következménye – a szerb nép önmagát csúfolta meg, s a legkevesebb, hogy egyszer mindezt nagyon fogja szégyellni!

Hornyik Miklós történelmi képeskönyvet írt, s az ironikus hangot egy egészen más, a békességet és a toleranciát őrző világra emlékeztető, kiegyensúlyozottságát felidéző rajzok egészítik ki. Rajzok és metszetek, amelyek régi tisztaságban finomult érzésekkel telítődnek, gazdasági prosperitásra, művészi finomságra, bölcséleti töprengésre és a mesevilág naiv egyszerűségére emlékeztetnek. Egy hajdan volt életformára, amely humanizmussal telítődött és volt méltósággal vállalt ideálja. Azt a világot ez a háborús indulatú balkáni valóság pusztította el, de számtalan jelképében él tovább örököseinek emlékeztetésében. Egyik jelképe az *angol pázsit* lett.

Az angol pázsitnak persze titka van: „Kiszemeltünk magunknak egy földterületet, és megtisztítjuk a gyomtól. Fölássuk, s bevetjük fűmaggal. Azután négyszáz éven át öntözzük, gondozzuk, nyírjuk a gyepszőnyeget.” Kertünk és pázsitunk lett volna elegendő, de az a bizonyos négyszáz békeév „hiányzik az idegrendszerünkéből”. Ez az, ami pótolhatatlan, s tartok tőle, hogy a Balkánon megalapozni sem lehet. Az angol pázsit ugyanis nehezen tűri a lánctalpakat. (*Napló, 1991.*)

Mák Ferenc



PAPP GYÖRGY: MADÁRKA, MADÁRKA...